

Bosna-Hersek: 7,000 kiři hala kayıp

Bosna-Hersek'teki savaş (1992-1995) nedeniyle onbinlerce kişi kayboldu. Neredeyse 25 yıl sonra, 6,126 aile, ICRC kayıtlarında kayıp görünen 6,586 akrabasının akıbeti ile ilgili hala haber bekliyor.

11.01.2019

Aileler, sevdiklerine ne olduğu konusunda güvenilir bilgiye ulaşamadıkları sürece, kaybolmuş yakınlarıyla ilgili defterleri kapatamazlar. Bu aileler, acımasız bir şekilde, umut, hayal gücü ve gerçek arasında sıkışıp kalmış durumdadırlar. Bu řu anlama geliyor:

- 700'den fazla ana ve baba, hala çocuklarına ne olduğunu öğrenmenin özlemini çekiyor
- 1,200'e yakın kişi, hala kardeşlerini bulma umudu taşıyor.
- Binden fazla çocuk, ana ve babalarından birinin ya da her ikisinin birden akıbetini öğrenmeyi ya da geri dönmelerini beklerken büyüdü.
- Binden fazla karı ve koca, eşlerini kaybedip kaybetmediklerini bilmeden çocuklarını tek başlarına büyüttü.
- 700'e yakın kuzen, yeğen, torun ve diğer akrabalar, ailenin hala bulunamamış olan üyelerini arama görevini sürdürüyor.
- En azından 1,250 aile üyesi, sevdiklerinin akıbetini öğrenemedi Bosna-Hersek'ten ayrıldı.

"En büyük korkumuz kayıp yakınlarımızı asla bulamama ihtimali. Diđer aile üyelerinin ölümüyle hem üzerimizdeki yük hem de suçluluk duygusu artıyor. Annem ve babam, kardeşimin akıbetini öğrenemedi öldüler".

Odak Gurubu, Prijedor, 2016

Yakınlarını kaybeden aileler, bizden ayrı değil bizimle birlikte yaşıyorlar. Onlar, komşularımız, meslektaşlarımız, arkadaşlarımız ya da bizim gibi öğrenciler. Onların mücadele ve katılımı Bosna-Hersek'de toplumsal uzlaşmanın sağlanmasınakatkıda bulunuyor.

The families do not live separately from us. They live among and with us. They are our neighbours, colleagues, fellow students and friends. Their struggle and engagement contributes to the reconciliation process of the entire society in Bosnia and Herzegovina.



Her kayıp için bir gül. Prijedor, 2018.

Belirsizlik – Ailelerin günlük mücadelesi

Sağ mı, ölü mü? Öldüyse, nasıl? Cenazesi nerede? Hayattaysa, ne oldu ve şimdi nerede? Acı çekti mi? O'nu tekrar görebilecek miyim? Cenazesini gömüp, mezarının başında dua edebilecek miyim?

Yukarıdaki sorular, ailesinden biri kayıp olanların neredeyse her gün sordukları sorular.

Kayıp ailelerinin karşı karşıya kaldığı zorluklar

Ailelerin ihtiyaçları geniş bir yelpazede farklı önlemler alınmasını gerektiriyor: bir yandan bütüncül bir yaklaşım toplumun (aile topluluk, belediye, tüzel yapı ve devlet-düzeyindeki yetkililer gibi) tüm katmanlarındaki eylemleri kapsarken bir yandan da psikolojik ve psikososyal destek, finansal destek, yasal ve idari destek sağlanması gibi.

Amacımız, ailelerin üye olduğu derneklerle, diğer kuruluşlar ve topluluğun geniş bir kesimiyle yakın bir şekilde çalışarak, bireylerin ve ailelerin akıbeti belirsiz kayıplarıyla başa çıkma kapasitelerini güçlendirmektir.

“İnsanlar, kayıp kişilerin ailelerini yakınlarının akıbetine ilişkin bilgilerin veya cenazelerinin pasif alıcısı olarak algılıyorlar. Ama bu aileler bu algının çok ötesine geçiyorlar. Onlar ayakta kalmayı gerçekten başaranlar, toplumun aktif üyeleri ve izleme sürecinin aktif katılımcıları. Onlardan çok şey öğrenebiliriz. Karşılığında da, en azından bizlerin anlayışını ve desteğini hak ediyorlar”.

Dijanela Rakic, ICRC

Ne yapabiliriz?

Kayıp yakınları olan aileler, toplumun ve her birimizin onların mücadelesi ve durumlarının biricikliğinin farkında varmamıza ihtiyaç duyuyor. Onlar için, sorularına güvenilir kaynaklardan gelen yanıtlar ya da kaybolan yakınlarının cenazesi bulunmadığı sürece, zorlu gerçeklere rağmen kayıp yakınları ölmüş değildir. Anma toplantıları sırasında destek görmeleri, bu ailelerin anlaşılması ve kabul görmüş olduklarını hissetmelerini sağlar.

“Vatandaşların farkındalığı ve merhameti, mesela Tuzla’da, giderek daha da artıyor. Başlangıçta, sokaktan geçenler her ayın 11’in yaptığımız anmalar sırasında hiç anlayış göstermediler ve konuşmadılar. Şimdi onlar da bize katılıyorlar.

Bir Aile Derneği Temsilcisi, Tuzla, 2017

Şevkat, empati, açıklamalar, bilgi ve kayıp durumda olan aile üyesinden bir cenaze olarak değil ama bir birey olarak bahsetmek, kimlik belirleme sürecinde o ailenin acısını azaltır - bütün bunlar kayıp ailelerinin hayatlarında büyük bir fark yaratır.